

30.10.2024

Järvenpään kaupunki
Vähä-Impola Wernerin
PL 41
04401 JÄRVENPÄÄ

Keski-Uudenmaan alueellisen vastuumuseon lausunto Terholan uuden asuinalueen osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta

HEL 2024-012979 T 10 03 01

Järvenpään kaupunki on pyytänyt Keski-Uudenmaan alueelliselta vastuumuseolta lausuntoa Terholan uuden asuinalueen osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta. Museo tarkastelee hanketta kulttuuriympäristöjen ja arkeologian vaalimisen näkökulmasta ja lausuu kantanaan seuraavaa.

Asemakaava ja asemakaavan muutos koskee voimassa olevassa asemakaavassa urheilu- ja virkistyspalvelualueeksi merkittyä Idänpääntien itäpuoleista VU-aluetta eli Terholan liikuntapuistoa, kaavoittamatonta Idänpääntien katualueen pohjoispäätä Isokydöntien risteyksessä ja Kytöperänkujaa ympäröiviä lähivirkistysalueita. Suunnittelualuetta voidaan muuttaa tarpeen mukaan asemakaavasuunnitteluprosessin edetessä. Suunnittelualan pinta-ala on 13,8 ha. Suunnitteluala rajautuu pohjoisessa Isokydöntiehen ja Mörttisenpolkuun, lännessä Idänpääntiehen, lounaassa Kytöpuistoon, etelässä Ahotiehen ja Imponkatuun, sekä idässä lähivirkistysalueeseen ja asuinpientalojen alueeseen AP21. Asemakaavamuutoksen ulkopuolelle jää suurin osa Kytöperänkujasta ja sen varrella oleva asuinalue.

Suunnittelualan reunat ovat lähivirkistyskäytössä ja pääosa alueesta on viljelykäytössä olevaa peltoa. Idänpääntien varrella on palloilukenttä ja hiihtolatureitti, joka jatkuu suunnittelualan etelässä ja on kesäisin ulkoilureittinä. Suunnittelualan lähiympäristö on pääasiassa pientalovaltaista aluetta.

Järvenpään kulttuuriympäristön hoitosuunnitelmassa alueelle ei ole osoitettu sellaisia kulttuuriympäristöarvoja, että museolla olisi rakennettun kulttuuriympäristön ja maiseman suhteen osallistumis- ja arviointisuunnitelmaan huomautettavaa.

Arkeologia

30.10.2024

Arkeologisen kulttuuriperinnön osalta museo tarkastelee hanketta erityisesti alueen tutkimustilanteen ja selvitystarpeiden näkökulmasta ja lausuu seuraavaa.

Terholan uusi asuinalue -kaava-alueelta ei tunneta lainkaan arkeologiseen kulttuuriperintöön kuuluvia kohteita.

Järvenpäässä on tehty kaupungin yleiskaavoituksen (Järvenpään yleiskaava 2040) yhteydessä historiallisen ajan arkeologisten kohteiden inventointi vuonna 2017 (Vuoristo Katja/Museovirasto). Historiallisen ajan arkeologisten kohteiden osalta Keski-Uudenmaan alueellinen vastuumuseo katsoo kohdetietojen olevan ajantasaisia eikä lisäselvityksille ole tarvetta.

Kunnan esihistorialliset kohteet on inventoitu Jaakko Sarkamon toimesta vuonna 1965 (osana Suur-Tuusulan inventointia) ja esihistoriallisten kohteiden inventointi on päivitetty vuonna 2001 (Lesell Kreetta/ Museovirasto). Esihistoriallisen ajan muinaisjäännösinventointi on vanhentunut eikä em. inventointien raporteista täysin selviä niiden kattama alue kokonaisuudessaan.

Edellä mainittujen koko kaupungin kattavien tutkimusten lisäksi kaupungin alueella sijaitseville arkeologisille kohteille sekä kaava-alueille on kohdistettu pienempialaisia tutkimuksia, kuten inventointia, tarkkuusinventointeja, koekaivauksia sekä arkeologista valvontaa (esimerkiksi vuosina 2014, 2020 Järvenpää Träskända muinaisjäännösrekisteritunnus 1000030880, vuonna 2014 Tervanokka, vuonna 2020 Järvenpää Ainola 1000015104, vuonna 2017 Vanhakylän kartano 1000030876, vuonna 2021 Vanhakylä Hiirimäki 1000030875, vuonna 2023 Änäs kivikauden löytöpaikka 186010004 sekä Anni-tädin kylän kaava-alue).

Järvenpään kaupungin alueelta tunnetaan Museoviraston ylläpitämän muinaisjäännösrekisterin tietojen valossa 27 arkeologiseen kulttuuriperintöön kuuluvaa kohdetta, joista muinaismuistolain rauhoittamia kiinteitä muinaisjäännöksiä on kymmenen, muita kulttuuriperintökohteita kaksi, mahdollisia muinaisjäännöksiä kahdeksan ja löytöpaikkoja seitsemän kappaletta. Kohteet painottuvat historialliseen aikaan.

Kaupungin alueelta ei tunneta yhtään varmaa kivikauteen ajoittuvaa asuinpaikkakohdetta, vaikka kivikauteen viittaavien esineiden löytöpaikkoja on useita. Kreetta Lesell on inventoinnissaan vuonna 2001 tehnyt koekuoppia löytöpaikoille löytämättä kuitenkaan selkeää merkkiä kiinteistä muinaisjäännöksistä, mutta joillakin kohteilla Lesell arvioi edelleen olevan potentiaalia.

Kaava-alueeseen nähden lähin löytöpaikoista on Änäs 186010004, joka sijaitsee 1,3 km:n päässä kaava-alueesta itä-kaakkoon. Tältä koh-

30.10.2024

teelta ei kuitenkaan tarkkuusinventoinnissa 2023 (Takala & Rahtola /Maanala Oy) löytynyt merkkejä kiinteästä muinaisjäännöksestä. Kivikauden löytöpaikka Kyrölä 186040004 sijaitsee kaava-alueesta 1,8 km etelä-lounaaseen. Kivikauden löytöpaikka Mylly 186040003 sijaitsee kaava-alueesta 2,3 km etelä-lounaaseen. Löytöpaikat Vähänummi 1 186040001 ja Vähänummi 2 186040002 sijaitsevat kaava-alueesta noin 2,5 km pohjoiseen. Löytöpaikat sijoittuvat korkeutensa puolesta välille 40–60 m mpy.

Keski-Uudenmaan aluevastuumuseo edellyttää, että asemakaava alueella suoritetaan arkeologinen inventointi, sillä kaava-alue sijoittuu korkeutensa puolesta vyöhykkeelle, joka on potentiaalista kivikauden asu- tukselle. Inventoinnin tavoitteena on selvittää, sijaitseeko kaava- alueella säilyneenä arkeologisia kohteita.

Tutkimuskustannuksista vastaa muinaismuistolain 15 §:n mukaisesti hankkeen toteuttaja. Arkeologisia tutkimuksia tekevät useat toimijat, joilta voi pyytää tarjouksia kaava-alueen inventoinnista. Arkeologisia kenttäpalveluja tarjoavien toimijoiden yhteystiedot löytyvät Museoviras- ton verkkosivuilta (Arkeologisten kenttätöiden tilaaminen) osoitteesta:

<https://www.museovirasto.fi/fi/kulttuuriymparisto/arkeologinenkulttuuriperinto/arkeologisen-kulttuuriperinnon-tutkimus/arkeologistenkenttatoiden-tilaaminen>.

Kenttätöiden toteuttamisessa ja raportoinnissa tulee noudattaa Museo- viraston laatimia Suomen arkeologisten kenttätöiden laatuohjeita, jotka löytyvät viraston verkkosivuilta (Arkeologisten kenttätöiden laatuohjeet) osoitteesta:

https://www.museovirasto.fi/uploads/Kulttuuriymparisto/arkeologisten_kenttatoiden_laatuohje_2020.pdf

Tutkimusten päätyttyä, inventointiraportti tulee toimittaa museolle tarkastettavaksi. Museo ottaa kantaa kaavahankkeen vaikutuksista arkeo- logiseen kulttuuriperintöön ja mahdollisiin jatkotutkimustarpeisiin, kun inventoinnin tulokset ovat käytettävissä.

Lisätiedot

Juha Vuorinen, tutkija, puhelin: 310 36940
juha.h.vuorinen(a)hel.fi

Kulttuuriympäristöpäällikkö

Helsingin kaupunki
Kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala
Kulttuuripalvelukokonaisuus
Kaupunginmuseo
Kulttuuriperintöyksikkö
Kulttuuriympäristöpäällikkö

Lausunto

4 (4)

30.10.2024

Sari Saresto
kulttuuriympäristöpäällikkö

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu.